

BISSONNETTE, THOMAS HUME and MORTON HERMAN CHAPNICK, 1930, Studies on the sexual cycle in birds. II. The normal progressive changes in the testis from November to May in the European starling (*Sturnus vulgaris*), an introduced, non-migratory bird. The American Journal of Anatomy 45: 307—343. — BISSONNETTE, THOMAS HUME and ARTHUR PEHR ROBERT WADLUND, 1932, Duration of testis activity of *Sturnus vulgaris* in relation to type of illumination. The Journal of Experimental Biology 9: 339—350. — KENDEIGH, S. CHARLES, 1934, The rôle of environment in the life of birds. Ecological Monographs 4: 299—417. — KIRSCHBAUM, A. and A. R. RINGOEN, 1936, Seasonal sexual activity and its experimental modification in the male sparrow, *Passer domesticus* Linnaeus. The Anatomical Record 64: 453—473. — RILEY, GARDNER M., 1937, Experimental studies on spermatogenesis in the house sparrow, *Passer domesticus* (Linnaeus). The Anatomical Record 67: 327—351. — ROWAN, WM., 1936, The effect of controlled illumination on the reproductive activities of birds. Kongressbericht Band I, VI. Weltgeflügelkongress 1936, Berlin und Leipzig: 142—152.

Lintuhavainnot Raja-Karjalasta kesältä 1937.

O. HYTÖNEN.

Viime kesänä olin tilaisuudessa oleskelemaan eri puolilla Raja-Karjalaa seuraavasti: Suojärvi, Suvilahti 5 ja 7. VI., Kaitajärvi 6. VI., Salmi, Tulema 7—8. VI., Lunkulansaari 8—12. VI., Mantinsaari 10. VI., Pitkäranta 13—14. VI.

Seuraavassa esitän systemaattisessa järjestyksessä havaintojani lintulajeista sikäli kun ne sisältävät oleellisesti uutta ennen julkaisuun. Päivämäärä mainitaan vain niistä tilapäisistä havaintopaikoista, jotka eivät esiinny ylläolevassa luettelossa.

Sturnus v. vulgaris L. Suojärvi, Suvilahti: Pesä jossa poikaset, metsäseudussa korkealla haavassa. Suojärvi, Kaitajärvi: 2 pöntössä ruokittiin poikasia. SCHULMANIN mukaan oli kottarainen v. 1880 näytettyynyt vain satunnaisesti. — Lunkulansaari: 9. VI eräässä pöntössä vielä 5 pienenpuoleista poikasta; samana päivänä n. 20 yks. parvena. V. 1881 ei vielä tavattu kottaraista ja vielä R. PALMGREN (1902) mainitsee sen harvinaisena pesijänä.

Carduelis c. carduelis (L). Salmi, Mantinsaari: 2 kertaa 1 pari. Ei mainita ennestään (v. BONDORFF 1889, R. PALMGREN 1902).

Carduelis l. linaria (L). Suojärvi, Kaitajärvi: 2 paikassa 2—3 yks., oleskelivat enimmäkseen männyissä. Ainoa pohjoinen laji, jonka tapasin.

Carpodacus e. erythrinus (Pall.). Suojärvi, Kaitajärvi: Laulava ♂. Suistamo 5 VI: laulava ♂ puutarhassa aukeassa kirkonkylässä, Suo-

järvi, Suvilahti: 2 laulavaa ♂♂ (vain toinen harmaa) OMT-metsän vetisessä painanteessa, jossa matalia näreit. SCHULMAN (1883) ei vielä tavannut lajia Laatokan rannikkoseutua pohjoisempana. BACKMAN (1886), esittäessään havainnot koko Salmin kihlakunnasta (Salmi-Suojärvi) sanoo lajista harhauttavasti: „yleinen paikkalintu, pesii koko alueella“.

Fringilla c. coelebs L. Lunkulansaari: Laulajien joukossa n. 5 „karelica’a“. Mantsinsaari: 2–3 yks. „karelica“-laulurotua. Pitkäranta: „karelica“-laulua kuului. — SCHULMAN (1883) oli kiinnittänyt huomionsa tähän laulutapaan. Siis ensimmäinen maininta kirjallisuudessa siitä!

Emberiza a. aureola Pall. Lunkulansaari: Saraniityn pajupensai-koissa Ulahojärven seudulla 5–6 paria. Ensimmäinen havainto Salmista 10. VIII. 1883 (Palm. ark.). Pitkäranta: Laulava ♂ n. 1/2 ha suuruisella pienillä pensaita kasvavalla niitypälvellä radan ja rannan välissä.

Emberiza hortulana L. Suojärvi, Kaitajärvi: 3–4 paria kylässä kaskipelloilla. Tähän asti tunnetut itäisimmät esiintymispaikat olivat: Sortavala, Sulkava, Kuopio (HORTLING 1929).

Parus c. cristatus L. Lunkulansaari: kuultu ja 1 nähty. Ei esiinny v. BONSDORFFIN (1888) ja R. PALMGRENIN (1902) luetteloissa.

Bombycilla g. garrulus L. Suistamo, Loimola: Pesii seudulla metsänhoit. K. Rönnebergin mukaan, koska poikueita on nähty kesäaikaan.

Phylloscopus s. sibilatrix (Bechst.) Suojärvi, Suvilahti: OMT-metsässä 2 laulavaa ♂♂, lisäksi kuului metsätiaisesta muistuttavaa tjuu tjuu tjuu-huutoa, joka merkinnee pesimistä. Lajia ei mainita ennestään Suojärveltä. Lunkulansaari: Kerran tjuu tjuu-ääntelyä. Todettiin v. 1881 mutta ei v. 1902.

Erithacus r. rubeculus. (L.) Lunkulansaari: Eteläosan metsissä useita laulajia. v. BONSDORFF ja R. PALMGREN mainitsevat sen hyvin harvinaiseksi.

Riparia r. riparia (L.). Suojärvi, Kaitajärvi: Matalissa hiekkatörmässä kylän raunalla 20–30 pesäkoloo. 3 tarkastettiin, niissä käytävä n. 1 m. pituinen ja vanha pesäsyvennys uuden edessä, 5, 4 ja 2 tuor. munaa. SCHULMAN ei mainitse lajia käynniltänsä v. 1880. — Lunkulansaari: Itärannan törmän luona muutamia yks., törmässä pesäkolooja, mm. 15 käytävää savihiekassa. v. BONSDORFF (1889) ja R. PALMGREN (1902) eivät mainitse pesimisestä.

Aquila ch. chrysaetus (L.). Lunkulansaari: 2 kertaa leijaileva yks. Ei mainita vv:lta 1888 ja 1902.

Pandion h. haliaetus (L.). Suistamo, Loimola: metsänhoit. K. Rönneberg tietää käytännössä olevia pesiä.

Anser f. fabalis (Lath.). Suojärvi: Pesä rajavart. kers. T. Lallukan mukaan Unusjärvellä rajalla ja eri suolammilla pitäjän pohjoisosassa. SCHULMAN (1883) kertoo pesähavainnot.

Cygnus c. cygnus (L.). Suojärvi: Rajavart. kers. T. Lallukka tiesi yhden joutsenparin oleskelleen Kalalammilla heinäkuussa 1935; todennäköisesti se pesi siellä. Kyläläiset tiesivät joutsenen esiintyvän kahdessa paikassa: Unusjärvellä rajalla ja erällä lammella Purnunlammelta pohjoiseen. Näyttäytyy kevätmuuton aikana Pyhän Annan tehtaalla Savonjärven länsi-

rannalla. SCHULMAN (1883) mainitsee muutamia varmoja pesäpaikkoja pitäjän pohjoisosasta.

Columba p. palumbus L. Lunkulansaari: 2 paria, kuherrusta kuului. v. BONSDORFF (1889) ja R. PALMGREN (1902) eivät tavanneet lajia muuttoajan jälkeen.

Vanellus vanellus (L.). Lunkulansaari: Ulahtojärven seudun niityillä ja laitumilla monta paria, joilla poikasia. Mantsinsaari: Ranta- niityn yllä 2—3 yks. v. BONSDORFF (1888) ei vielä mainitse lajia, mutta R. PALMGREN (1902) näki jo 2 kertaa yksinäisen linnun toukokuussa.

Innokkaasti etsin kaikkialta metsävarpusta (*Passer m. montanus* L.), mutta turhaan. Kaitajärven kylästä tapasi SCHULMAN (1883) lajin yhtä lukuisena kuin *P. domesticus*'en. Lunkulansaarella maitsee R. PALMGREN (1902) lajin kotivarpusta yleisemmäksi ja Mantsinsaarella hän näki ainoastaan *P. montanus*'ta. v. BONSDORFF (1888) näki viime- mainitussa paikassa tuskin yhtään *P. domesticus*'ta, mutta sensijaan lukuisasti *P. montanus*'ta. Pakostakin tulee siihen tulokseen, että metsävarpusen on täytynyt viime aikoina huomattavasti vähentyä, ellei aivan kadota noista entisistä esiintymispaikoistansa.

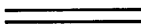
Merkillepantavaa on myös, etten kuullut *Fringilla montifringillaa* edes Suojärvellä. Idässä sen pitäisi olla yleinen aina Laatokkaan saakka etelässä (HORTLING 1929). Tavallisimmista lajeista kiinnitin huomioni erikoisesti tiaisten (*Parus*) ja rastaiden (*Turdus*) vähyyteen. Suojärvellä kohtasin tiaisia vain yhden *Parus major*-parin, senkin pesälle opastettuna. Lunkulansaarella en nähnyt *P. major*'ia kertaakaan (samoin v. Bonsdorff v. 1881 ja R. Palmgren 1901 vain muutaman kerran). Rastaista kuulin Suojärvellä vain yhden *Turdus philomelus*'en laulua ja näin 2 rastasta (*T. pilaris*?) kaukaa lennossa. Lunkulansaarella huomasin vain *T. pilaris*'ta. Punasiipirastasta (*T. musicus*) en kuullut Sortavalaa idempänä. *T. viscivorus*'ta lenteli usein linjaauton editse Suistamon kangasmetsäseudussa.

Täydellinen selonteko lintuhavainnoista retken aikana on säilytetty Palménin arkistoon Eläintiet. museossa.

Kirjallisuus. BACKMAN, H., 1888—1889, Anteckningar om fåglarne uti Salmis härad. Medd. Soc. F. Fl. Fenn. 15: 44—50. — VON BONSDORFF, ADOLF, 1888—1889, Ornitologiska iakttagelser, gjorda huvudsakligast inom Salmis socken om våren 1881. Medd. Soc. F. Fl. Fenn. 15: 24—43. — HILDÉN, ILMARI, 1919, Spridda faunistiska anteckningar från Ilomants. Medd. Soc. F. Fl. Fenn. 45: 7—9. — HORTLING, IVAR, 1929, Ornitologisk handbok, Helsingfors. — PALMGREN, ROLF, 1902, Anteckningar gjorda under en ornitologisk resa till Lunkulansaari och Mantsinsaari i Salmis socken. Medd. Soc. F. Fl. Fenn.

28: 52—72. — PUTKONEN, T. A., 1937, *Emberiza aureola* Pall. Äyräpään järvellä. *Ornis Fennica* 14: 78. — SCHULMAN, HJ., 1883, Ornitologiska iakttagelser under en resa i Östra Karelen sommaren 1880. *Medd. Soc. F. Fl. Fenn.* 9: 1—38.

Zusammenfassung: Ornithologische Beobachtungen auf einer Reise nach Grenz-Karelien im Sommer 1937. Verf. exkurrierte teils in den fruchtbaren und dichtbewohnten Gegenden an der Nordküste des Laatokka-Sees sowie auf den Inseln Lunkulansaari und Mantsinsaari, teils in den sterilen, auf der Wasserscheide Maanselkä gelegenen Gebieten in der Nähe der russischen Grenze. *Emberiza aureola* wurde auf Lunkulansaari in 5—6 Paaren beobachtet, 1 Paar in Pitkäranta. 3—4 Paare von *Emberiza hortulana*, welche Art in den östlichsten Teilen Finnlands selten ist, wurden im Kirchspiel Suojärvi beobachtet. *Passer montanus*, der in den untersuchten Gegenden noch um die Jahrhundertwende ziemlich häufig vorkam, scheint jetzt von den Hausspatzen vollkommen verdrängt zu sein. Das hochboreale Vogelement, von dem frühere Beobachter mehrere Arten angetroffen haben, war offenbar in diesem Jahre schwach vertreten; nur *Carduelis linaria* wurde angetroffen.

Några iakttagelser rörande viggens, *Nyroca fuligula* (L.), beroende av måsfåglarna såsom häckfågel i skärgården.

ERIC FABRICIUS.

Då jag började studera fågellivet i Bromarf skärgård var det två arter, nämligen viggan och fisktärnan, som kommo att tilldraga sig mitt särskilda intresse, dels genom deras vad antalet beträffar absolut dominerande ställning bland traktens „sjöfåglar“, dels genom vissa intressanta häckningsekologiska förhållanden som här i största korthet skola behandlas. Vissa omständigheter tvinga mig att publicera dessa iakttagelser tidigare än vad som ursprungligen varit avsett.

Redan under flere år hade jag varit i tillfälle att dagligen iakttaga dessa båda fågelarter. På Tärngrundet, en liten klippta alldeles utanför vår sommarbostad på Kadermo, har regelbundet varje år häckat minst ett par fisktärnor och ett par viggas, vissa år flere par. Det mest i ögonen fallande draget i dessa tärnors liv var den ständiga kamp de förde mot kråkorna. Alla kråkor som överskred gränsen till ett visst område, ungefär en cirkel med tärnornas bo-